

Maak een WO2 krant voor Fryslân

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Leerlingen gebruiken verschillende bronnen van het gemeentearchief Historisch Centrum Leeuwarden om de voorpagina van een krant te maken.

Tijdvak

Wereldoorlogen (1900-1950)

Kenmerkende aspecten

- Het racistisch en totalitair karakter van het nationaalsocialisme.
- De Duitse bezetting en de Jodenvervolgning.

Doelgroep

VMBO-HAVO-VWO vanaf klas 3

Tijdsduur

Afhankelijk van keuze docent:

- 1 les: bronnenselectie en motivatie van keuzes
- 2 lessen: les 1, aangevuld met artikelen schrijven en vormgeving krant

Doelstellingen

De leerling kan:

1. Zelfstandig historische bronnen analyseren en gebruiken om tot een eindproduct te komen.
2. In eigen woorden uitleggen wat collaboratie, verzet of censuur voor krantenredacties tijdens de Tweede Wereldoorlog inhielden.
3. Kernbegrippen en personen verbinden aan bronmateriaal en deze kernbegrippen in eigen woorden uitleggen.
4. Een beeld schetsen van het leven in 1940-45 vanuit het oogpunt van mensen die in die tijd leefden en belangrijke beslissingen moesten maken.

Leerlingenmateriaal

Oprachtenblad met bronnenlijst in document:

WO2 krant voor Fryslan met signatuur - leerlingenmateriaal

Vorbereiding en benodigdheden

- Besluit of je 1 of 2 lessen doet. Pas de opdrachtbladen voor de leerlingen aan, als je maar 1 les doet.
- Leerlingen moeten de bronnen kunnen bekijken. Uitprinten is niet handig, want er zijn er veel. Daarom moeten leerlingen digitaal toegang krijgen tot de website van Geschiedenislokaal Fryslân.
- Leerlingen moeten bronnen en geschreven artikelen kunnen uitprinten.
- Print voldoende opdrachtenbladen en bronnenlijsten uit (A4 dubbelzijdig)
- A3 vellen papier. Deze dienen als voorpagina's van de groepjes.
- Knutselmateriaal: stiften, pennen, scharen, potloden, gum, linialen, lijm.

Beginsituatie leerlingen

- Ze kennen de volgende kernbegrippen:
 - bezetting-bevrijding

- verzet-collaboratie
- Jodenvervolging
- Ze weten wie de belangrijke hoofdrolspelers waren in de oorlog.

Instructie aan leerlingen

- *Wat?*
Je maakt een krant, zoals die zou zijn uitgebracht tijdens de bezetting.
- *Hoe?*
Je leeft je hierbij in in een redactie van zo'n krant. En je gebruikt echte bronnen om die krant te maken. De krant is een verzetskrant, een collaborerende krant of een krant onder censuur. Jullie kiezen zelf welke bronnen hierbij passen. Daarna schrijven jullie artikelen over die bronnen en plaatsen jullie de artikelen op een zelf vormgegeven voorpagina.
- *Waarom?*
Jullie moeten voor de toetsen en het examen bronnen interpreteren, herkennen en omschrijven. Met deze opdracht oefenen we daarmee. Het is namelijk belangrijk dat je je kunt inleven in historische personen en leert begrijpen waarom zij bepaalde keuzes maakten.

Uitvoering

- Noem (en toon op het bord) de lesdoelen en de globale instructie om leerlingen uit te leggen wat er van hen wordt verwacht en waarom.
- Verdeel de klas in groepjes van vier.
- De leerlingen maken een krant met een bepaalde signatuur:
 - verzetskrant
 - collaborerende krant
 - krant onder censuur
 Deze keuze mogen leerlingen zelf maken, maar de docent mag deze ook geven.
- Deel de opdrachtbladen uit en bespreek klassikaal.
- De opdracht bestaat uit 2 lessen met 6 rondes:

Les 1

1. Binnen elke groepje kiest elke leerling één bron, die bij de signatuur van hun krant past. En waarover zij een artikel willen schrijven.
2. Elk groepje (redactie) beslist zelf wie de hoofdredacteur wordt. (voert het woord en is eindverantwoordelijk)
3. Het groepje beslist samen welke bron het belangrijkste wordt op de voorpagina. De hoofdredacteurs leggen klassikaal uit waarom hun redactie voor deze bron gekozen heeft en hoe deze bij hun signatuur past.

Les 2

4. Elk groepje (redactie) beslist zelf wie welke taak krijgt:
 - Wie gaat schrijven?
 - Wie is de vormgever?
5. De redactie schrijft artikelen en de vormgever ontwerpt de voorpagina.
Tip: Dit kan ook als huiswerk opgegeven worden. Dan kan in de laatste les de voorpagina van de krant in elkaar gezet worden door de leerlingen en is er meer tijd voor de klassikale bespreking van de eindproducten.
6. De hoofdredacteurs hangen de vormgegeven voorpagina's op in het klaslokaal:
 - Geef de leerlingen tijd om elkaars kranten te bekijken.
 - Bespreek klassikaal of elke krant overeenkomt met:
 - de signatuur
 - hoe een echte krant uit WO2 eruit zag
 Wat is er goed? En wat kan beter?

Deze les is ontwikkeld door

Rinze Tolsma, student Geschiedenis, Rijks Universiteit Groningen (2019)